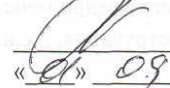

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут економіки та менеджменту

Кафедра менеджменту та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту
економіки та менеджменту

 Сергій ПОБИГУН
« 09 » 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
Управління ризиками

Освітній рівень	<u>Бакалавр</u>
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
Спеціальність	<u>073 Менеджмент</u>
Освітня програма	<u>Менеджмент</u>
Статус дисципліни	<u>Обов'язкова</u>
Мова викладання	<u>Українська</u>

2025 р.

Розробник:

Доц. каф. МiА, к.е.н., доцент
volodymyr.kochkodan@nung.edu.ua

Володимир КОЧКОДАН

Схвалено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування
Протокол від «26» серпня 2025 року № 1.

Завідувач кафедри менеджменту
та адміністрування, д.е.н., професор

Ірина КІНАШ

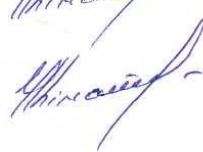
Узгоджено:

Завідувач кафедри менеджменту
та адміністрування, д.е.н., професор

Ірина КІНАШ

Гарант ОПП Менеджмент,
Спеціальність 073 «Менеджмент»

Ірина КІНАШ

1 ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета і завдання дисципліни	Метою вивчення дисципліни "Управління ризиками" є формування у студентів знань та навичок, необхідних для ідентифікації, оцінки та управління ризиками в різних сферах діяльності підприємств та організацій. Основне завдання дисципліни полягає у вивченні методів виявлення потенційних ризиків, аналізу їхнього впливу на діяльність, а також розробки заходів з мінімізації негативних наслідків. Студенти ознайомляться з теоретичними основами управління ризиками, сучасними підходами до ризик-менеджменту та практичними інструментами для прийняття ефективних управлінських рішень, що сприятимуть стабільності та розвитку підприємства.
Посилання на розміщення дисципліни на навчальній платформі	https://dn.nung.edu.ua/course/view.php?id=1107
Попередні вимоги для вивчення дисципліни (пререквізити)	Вивчення дисципліни передбачає попереднє вивчення таких дисциплін: ПП.21 Логістика ПП.22 Управлінський аналіз ПП.23 Операційний менеджмент ПП.24 Ресурсний менеджмент
Постреквізити	ПП.28 Стратегічне управління ПП.29 Управління інноваціями
Результати навчання	ПРН4 Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень ПРН6 Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
Компетентності	Загальні: ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) Фахові: ФК1 Здатність визначати та описувати характеристики організації ФК2 Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища ФК10 Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації ФК12 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення
Підсумковий контроль, форма	Диференційований залік
Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)	Навчальна дисципліна формує такі соціальні м'які навички (soft skills), як: аналітичне мислення, прийняття рішень, навички вирішення проблем, стратегічне планування, комунікація та адаптивність до змін.

2 ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1) щодо відвідування занять і поведінки на них

Згідно «Положення про організацію освітнього процесу в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу» (<https://rb.gy/9drqjd>) відвідування здобувачами вищої освіти всіх аудиторних занять за чинним протягом семестру розкладом є обов'язковим. Відвідування та запізнення не мають прямого впливу на систему нарахування балів, однак у разі систематичних пропусків занять та невиконання передбачених оцінюваних активностей (тестування, практичних робіт), викладач залишає за собою право доповісти про даний випадок в дирекцію інституту в письмовій формі.

Під час лекційних занять дозволяється використання мобільних телефонів, ноутбуків та планшетів для перегляду презентаційних та текстових складових лекційних матеріалів. Під час практичних занять дозволяється використовувати телефони та планшети для перегляду презентаційних матеріалів, а також власні ноутбуки для виконання практичних робіт та демонстрації результатів роботи під час захисту.

Вітається активність здобувача на лекціях та уміння ставити запитання за темою лекції до викладача.

У разі проведення заняття з використанням засобів дистанційного навчання, доступ до відеоконференції здійснюється виключно з корпоративного облікового запису електронної пошти з метою ідентифікації здобувача вищої освіти. У разі, якщо захисти практичних робіт проходять з використанням засобів дистанційного навчання, здобувач на час захисту роботи зобов'язаний увімкнути відеозв'язок.

2) щодо дотримання принципів академічної доброчесності

Здобувачі освіти зобов'язані неухильно виконувати «Положення про академічні доброчесність працівників та здобувачів вищої освіти Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу» (від 05.04.2022р., наказ №73). (<https://cutt.ly/mBXaYsd>). Зокрема, самостійно виконувати аудиторні завдання, не фальсифікувати свої результати навчання; уникати списування, не користуватися підказками інших осіб під час проведення заходів поточного контролю знань; дотримуватися коректності в посиланнях на джерела інформації у разі запозичення відомостей, тверджень та ідей.

3) щодо оцінювання

Форма зарахування навчальної дисципліни відповідає вимогам навчального плану і враховує специфіку дисципліни, у тому числі поставлені цілі та результати навчання.

Здобувачів інформують на першому занятті з даної дисципліни про правила зарахування навчальної дисципліни, у тому числі – обсяг вимог, форми та критерії оцінювання. До всіх здобувачів застосовуються єдині принципи, вимоги та критерії оцінювання. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: лекції – 50% семестрової оцінки, практичні заняття – 50% семестрової оцінки.

Оцінювання знань здобувачів проводиться за результатами комплексного контролю за модулем М1 за умови виконання практичних занять. За мінімального рівня результатів навчання (за семестр отримано не менше 35 балів за шкалою ЄКТС) здобувач вищої освіти допускається до семестрового контролю з дисципліни. Форма семестрового контролю – диференційований залік.

У разі застосування дистанційної технології навчання поточний та семестровий контролю здійснюються згідно «Положення щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій» від 22.10.2022р. (наказ №262). (<https://docs.google.com/document/d/1k1u-E7XpKvPDKWcdyyuuvuID-CqO5HoDmbYBeyInoxQ/edit>).

4) щодо кінцевих термінів (дедлайнів) та перескладання

Здобувач повинен протягом навчального семестру вчасно (до наступного заняття або визначеної дати) виконувати всі завдання, передбачені даною робочою програмою.

Умови допуску до перескладання модульного та підсумкового контролів, графік і форми перескладання регламентовані Положенням про організацію освітнього процесу в ІФНТУНГ, зазначеному в пункті 1 цього розділу.

5) щодо визнання результатів навчання у неформальній освіті

Визнання результатів неформального та/або інформального навчання здобувача освіти можливе при поданні здобувачем заяви щодо визнання; ідентифікації задекларованих у письмовій формі результатів неформального та/або інформального навчання, які підлягають оцінюванню за даною дисципліною; оцінювання задекларованих результатів навчання особи; прийняття рішення про визнання та зарахування особі відповідних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) освітньої програми або відмову у визнанні. Процедура визнання результатів навчання у неформальній освіті регулює «ПОЛОЖЕННЯ про порядок визнання результатів навчання отриманих у неформальній та інформальній освіті в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу»

(<https://drive.google.com/file/d/1dNeRLboAfc1NSbnarlvO8FY2hNxrHiXQ/view>).

Здобувач повинен пред'явити сертифікат про успішне завершення курсу (з вказаною оцінкою). Теми онлайн-курсу, тренінгу, курсу повинні відповідати навчальним елементам дисципліни. Приклади курсів, елементи яких можуть бути визнані та зараховані як оцінювані активності:

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FINANCE101+2023_T1

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SYOBTU101+2023_T1

Уніфікована інформація

6) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до Положення про звернення здобувачів вищої освіти з питань, пов'язаних з освітнім процесом, затвердженого наказом ректора університету № 43 від 24.02.2020 року. Ознайомитись з документом можна за адресою <https://salo.li/4e3C9Ef>

7) щодо конфліктних ситуацій

Спілкування учасників освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємоповаги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного знання. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до Положення про вирішення конфліктних ситуацій в ІФНТУНГ, затвердженого наказом ректора університету № 44 від 24.02.2020 року. Ознайомитись з документом можна за адресою <https://salo.li/Bf3dee7>

8) щодо опитування здобувачів

Після завершення курсу здобувачу надається можливість пройти опитування стосовно якості викладання дисципліни за адресою <https://salo.li/87d1f3F>

9) щодо політики використання інструментів генеративного штучного інтелекту в навчальному процесі

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися базових принципів використання інструментів генеративного штучного інтелекту відповідно до Положення про загальні політики використання інструментів генеративного штучного інтелекту в навчальному процесі ІФНТУНГ, затвердженого наказом ректора університету від 15.03.2024 року № 82. Ознайомитись з документом можна за адресою <https://salo.li/1E36Aae>

3 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ»

3.1 Обсяг навчальної дисципліни

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Управління ризиками» згідно з чинним НП, семестр вивчення, види навчальної роботи характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього	Розподіл по семестрах
		Семестр 7
Кількість кредитів ECTS	4	4
Кількість модулів	1	1
Загальний обсяг часу, год.	120	120
Аудиторні заняття, год., у т.ч.:	54	54
лекційні заняття	36	36
семінарські заняття	-	-
практичні заняття	18	18
лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	66	66
Форма семестрового контролю	Диференційований залік	Диференційований залік

3.2 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни «Управління ризиками» характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг лекційних занять год.	Література Порядковий номер
М1	Управління ризиками	36	
ЗМ1	Теоретичні засади управління ризиками на підприємствах	24	
Т 1	Сутність ризику як економічної категорії. Функції ризику. Сутність ризику та причини його виникнення. Функції ризику. Особливості прояву ризику в сучасних умовах	4	1,3
Т 2	Класифікація ризиків підприємства. Традиційний підхід щодо класифікації ризиків господарської діяльності підприємства. Класифікація ризиків в залежності від етапів життєвого циклу підприємства.	4	1,2
Т 3	Управління ризиками на підприємстві. Поняття ризик-менеджменту, його мета та завдання. Принципи ризик-менеджменту. Підходи до процесу управління ризиками. Характеристика етапів процесу ризик-менеджменту.	4	1,2
Т 4	Показники ризику та методи його оцінки. Зони ризику залежно від величини збитків. Крива імовірності збитків. Методи оцінки ризику	4	2,3
Т 5	Методи управління ризиками. Страхування. Зовнішні та внутрішні методи управління ризиками. Страхування, як зовнішній метод ризик менеджменту, види страхування.	4	1,2
Т 6	Програма управління ризиками на підприємстві. Етапи програми управління ризиками. Побудова сигнальної карти ризиків.	4	1,3
ЗМ2	Особливості функціонального ризик-менеджменту на підприємствах	12	
Т 7	Управління інвестиційними ризиками. Види ризиків при оцінці проектів. Методи аналізу ризиків проекту. Методи	4	2,3

	зниження інвестиційних ризиків.		
Т 8	Управління фінансовими ризиками. Поняття фінансового ризику та його види. Схема управління та методи впливу на фінансові ризики.	4	1,3
Т 9	Маркетингові ризики та методи їх мінімізації. Сутність маркетингових ризиків. Класифікація маркетингових ризиків. Управління маркетинговими ризиками підприємства.	2	1,2
Т 10	Операційні ризики. Виявлення операційних ризиків. Оцінка ймовірності операційних ризиків. Аналіз операційних ризиків.	2	1,3
	Всього	36	

3.3 Теми практичних занять

Теми практичних занять дисципліни «Управління ризиками» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифр	Теми практичних занять	Обсяг, годин	Література
			Порядковий номер
М1	Управління ризиками	18	
ЗМ1	Теоретичні засади управління ризиками на підприємствах	12	
П 1	Сутність ризику як економічної категорії. Функції ризику. Обговорення основних понять і термінів ризик-менеджменту, характеристика функцій ризику, визначення джерел і причин ризику.	2	1,3
П 2	Класифікація ризиків підприємства. Ідентифікація ризиків та їх класифікація за обраними критеріями, характеристика різних видів ризику.	2	1,2
П 3	Управління ризиками на підприємстві. Ознайомлення з процесом ризик-менеджменту, визначення його етапів та їх характеристика.	2	1,2
П 4	Показники ризику та методи його оцінки. Оцінювання ризиків за допомогою загальних та спеціальних методів.	2	2,3
П 5	Методи управління ризиками. Страхування. Розгляд основних методів управління ризиками.	2	1,2
П 6	Програма управління ризиками на підприємстві. Формування програми управління ризиками для окремих підприємств	2	1,3
ЗМ2	Особливості функціонального ризик-менеджменту на підприємствах	6	
П 7	Управління інвестиційними ризиками. Ідентифікація інвестиційних ризиків та їх оцінювання.	2	2,3
П 8	Управління фінансовими ризиками. Ідентифікація фінансових ризиків та вибір методів їх оптимізації	2	1,3
П 9	Маркетингові ризики та методи їх мінімізації. Операційні ризики. Ідентифікація, оцінювання та оптимізація маркетингових ризиків. Ідентифікація, оцінювання та оптимізація операційних ризиків.	2	1,2,3

3.4 Лабораторні заняття

Лабораторні заняття не передбачені.

3.5 Курсова робота

Курсова робота не передбачена

3.6 Завдання для самостійної роботи здобувача

Види самостійної роботи в межах навчальної дисципліни «Управління ризиками» наведені в таблиці 4.

Таблиця 4 – Зміст самостійної роботи

Найменування показників	Всього	Розподіл по семестрах
		Семестр <u>7</u>
Виконання курсової роботи	-	-
Виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	-
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	18	18
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	30	30
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	18	18
Підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-
Підготовка до екзамену	-	-
Самостійна робота, год., у т.ч.	66	66

Перелік матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 5.

Таблиця 5 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література
			Порядковий номер
М1	Управління ризиками	30	
ЗМ1	Теоретичні засади управління ризиками на підприємствах	18	
Т 1	Сутність ризику як економічної категорії. Функції ризику. Історія розвитку ризик-менеджменту. Особливості сучасного ризику.	3	1-15
Т 2	Класифікація ризиків підприємства. Характеристика видів ризику. Правовий аспект ризику	3	1-15
Т 3	Управління ризиками на підприємстві. Взаємозв'язок принципів ризик-менеджменту з принципами менеджменту	3	1-15
Т 4	Показники ризику та методи його оцінки. Кількісні оцінки економічного ризику в умовах невизначеності. Матричні ігри.	3	1-15
Т 5	Методи управління ризиками. Страхування. Роль страхування в управлінні ризиками. Страховий бізнес в ринковій економіці.	3	1-15
Т 6	Програма управління ризиками на підприємстві. Переваги та недоліки різних методів управління ризиками заходи їх реалізації	3	1-15
ЗМ2	Особливості функціонального ризик-менеджменту на підприємствах	12	
Т 7	Управління інвестиційними ризиками. Управління інвестиційними проектами в умовах ризику.	3	1-15
Т 8	Управління фінансовими ризиками. Шляхи і джерела фінансування ризиків.	3	1-15
Т 9	Маркетингові ризики та методи їх мінімізації. Стратегії і тактика ризик менеджменту у сфері маркетингу.	3	1-15
Т 10	Операційні ризики. Проблеми управління операційними ризиками та шляхи їх вирішення.	3	1-15

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1 Кочкодан В. Б. Управління ризиками: конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. 2025.

110 с. URL: https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=480247.

2 Економічні ризики: методи вимірювання та управління: Навчальний посібник / Скопенко Н. С., Федулова І. В., Мазник Л. В., Кириченко О. М., Удворгелі Л. І.; за заг. ред. Н. С. Скопенко. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 348 с. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ad3cf033-6858-4e2f-b001-85f9b3dc0d8f/content>.

3 Кочкодан В. Б. Управління ризиками: практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ. 2025. 34 с. URL: https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=480248.

4 Кочкодан В. Б. Управління ризиками: методичні вказівки для самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2025. 41 с. URL: https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=480246.

4.2 Додаткова література

5. Kochkodan V.B., Petryna M. Yu. Enterprise risks management in modern conditions. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2024. Випуск 20. Том 1. С. 230-238. doi: <https://doi.org/10.15330/apred.1.20.230-238>.

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/8124/8247>

6. Kochkodan V.B., Kholivchuk O.P. The role of risk management in the activities of business entities under modern conditions. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (серія «Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості»)*. 2024. №2 (30). С. 89-97. DOI: [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2024-2\(30\)-89-97](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2024-2(30)-89-97). URL: <https://www.eung.nung.edu.ua/index.php/ecom/article/view/705/435>.

7. Kochkodan V.B., Petryna M. Yu. Risks of implementing and using artificial intelligence by oil and gas sector enterprises. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2025. Випуск 21. Том 2. С. 333-343. doi: <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.333-343>. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/9384/9211>.

8. Kochkodan V. B. Internet marketing risks and ways to minimize them. *Розвиток маркетингової діяльності в умовах економічної глобалізації: матеріали XII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Одеса, 9-10 червня 2021 р.)*. Одеса, 2021. С.48-51. URL: https://odaba.edu.ua/upload/files/Marketing_zbirknik_2021_.pdf.

9. Kochkodan V. B. Startup risks and ways to reduce them. *«Креативність, підприємництво, інновації: управлінські та освітні тренди майбутнього» (IMPULSE 2021): матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 16-17 червня 2021 р.)*. Харків, 2021. С. 54-56. URL: <https://workupload.com/file/MBGY8y2w9ME>.

10. Мирошніченко Г. Управління ризиками підприємницьких структур: аспекти ризик-менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-47>. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1822/1758>.

11. Бутенко В., Байдацький М. Теоретичні основи формування системи управління ризиками на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-35> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2398/2319>.

12. Білоус С., Власенко А.. Управління ризиками на підприємстві. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. №8. С. 17-21. <https://doi.org/10.32782/dees.8-4>. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/218/204>.

13. Бабайлов В.К., Дмитрієва О.І. Ризик-управління - це управління втратами від ризику. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2023. №30. С. 214-224. DOI: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2023.30.214>. URL: <http://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/284408/278559>.

14. Чернишова Л. І., Бондар К. Р., Красіловська Л. О. Особливості управління ризиками в умовах дії воєнного стану: моделі поведінки сучасних підприємств. *Збірник наукових праць Одеського національного економічного університету*. 2024. №3-4 (316-317). С. 126-136. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-3-4-316-317-126-136>. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2024/316-317/pdf/126-136.pdf>.

15. Балдинюк В. Ризик-менеджмент як інструмент управління діяльності суб'єктів господарювання. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-39> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2861/2785>.

5 ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Форми і методи навчання й оцінювання в межах дисципліни «Управління ризиками» наведені в таблиці 6.

Таблиця 6 – Забезпечення програмних результатів навчання відповідними формами та методами

Шифр програмного результату навчання	Методи навчання (МН)	Форми і методи оцінювання (МФО)
ПРН4 ПРН6	МН 1.1 – лекція МН 1.2 - розповідь-пояснення МН 1.3 – бесіда МН 2.1 – ілюстрування МН 2.4 – мультимедійні методи МН 18 – методи самостійної роботи вдома МН 19 - робота під керівництвом викладача МН 20.2 - дискусія, диспут МН 20.3 - мозковий штурм МН 20.7 - бесіда-діалог	МФО 3 - диференційований залік МФО 4 – поточний контроль МФО 5 - усний контроль МФО 8 – тестовий контроль

Шифри програмного результату навчання запозичені з ОПП, а їх зміст наведений в першому розділі даної програми.

6 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань здобувачів проводиться за результатами комплексних контролів за модулем М1. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків. Схему нарахування балів при оцінюванні знань здобувачів з дисципліни наведено в таблиці 7.

Упродовж вивчення дисципліни будуть застосовані такі методи і форми оцінювання: поточний контроль (МФО 4), усний контроль (МФО 5), тестовий контроль (МФО 8), форма підсумкової атестації – диференційований залік (МФО 3).

Таблиця 7 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань здобувачів з дисципліни

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів	МФО
М1, всього у т.ч.:	100	МФО 3
- засвоєння теоретичного матеріалу, колоквиум	50	МФО 4, МФО 8
- практичні заняття, всього, у т.ч.:	50	МФО 4, МФО 5
ЗМ1	34	МФО 4, МФО 5
у т. ч. за темами:		
Т 1	4	МФО 5
Т 2	4	МФО 5
Т 3	4	МФО 5
Т 4	4	МФО 5
Т 5	4	МФО 5
Т 6	4	МФО 5
виконання самостійної роботи	10	МФО 4
ЗМ2	16	МФО 5

у т. ч. за темами:		
T 7	4	МФО 5
T 8	4	МФО 5
T 9	4	МФО 5
T 10	4	МФО 5

Остаточне оцінювання з дисципліни проводиться відповідно до вимог чинного Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»

Сумарна оцінка поточного контролю (По) – сума оцінок поточного контролю здобувачів, а саме: результатів контрольних заходів, виконання практичних та інших робіт, передбачених робочою програмою.

За умови виконання усіх видів робіт, передбачених навчальним планом та програмою і підтвердження опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримано 35 балів за шкалою ЄКТС), здобувач вищої освіти допускається до семестрового контролю з дисципліни у формі диференційованого заліку.

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням застосовуються рівні навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, наведені в таблиці 8.

Таблиця 8 – Рівні навчальних досягнень

Рівні навчальних досягнень	Відсоток балу за виконання завдань	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач вищої освіти	
Відмінний	90...100	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших здобувачів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для вирішення поставлених перед ним завдань
Достатній	75...89	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні недоліки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	60...74	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільний	менше 60	має фрагментарні знання (менше половини) у незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача

Результати навчання з дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» відповідно до шкали, наведеної в таблиці 9).

Таблиця 9 - Шкала оцінювання: національна та ECTS

Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання згідно із наказом МОІНУ №48 від 23.01.2004р.
90-100	A	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100 (відмінно)
82-89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	75-89 (добре)
75-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
67-74	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74 (задовільно)
60-66	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	
35-59	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти екзамен	35-59 (незадовільно із можливістю повторного складання заліку)
0-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34 (незадовільно із обов’язковим повторним вивченням модуля)

7 ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

В умовах очного навчання викладачем використовується обладнання для мультимедійних презентацій: мультимедійний проєктор, екран проєкційний, ноутбук. Вимоги до здобувачів освіти щодо наявності обладнання відсутні.

В умовах навчання з використанням дистанційних технологій необхідна наявність ноутбука, персонального комп’ютера або мобільного пристрою (телефон, планшет) з підключенням до мережі інтернет, відеокамерою і мікрофоном. Навчальні заняття з дисципліни проводяться з використанням платформи Google Meet та Moodle.